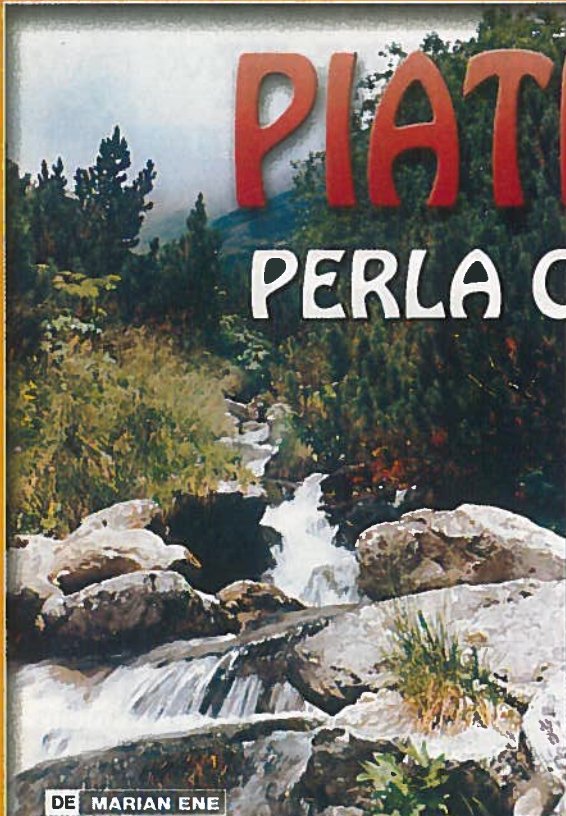

PIATRA CRAIULUI

PERLA COROANEI CARPATICE

DE MARIAN ENE

În ansamblul Carpaților Meridionali, caracterizați prin masivitate, în partea de est apare un „accident” morfologic, dat de prezența unei bare calcaroase impunătoare, orientată pe direcția SV-NE. Pitorescul deosebit, prăpăstiile ce apar de o parte și de alta a crestei principale, relieful carstic determinat de roca ce constituie masivul, toate au impus o denumire pe măsura grandorii sale - Piatra Craiului.

Spre deosebire de masivele înșiruite de-o parte și de alta (Bucegi, lezer, Făgăraș), impresionante prin volumul impunător și aspectul alpin, Piatra Craiului contrastează cu formele masive, cărora le opune profilul ei îndrăzneț, dispus de-a cărmezișul lîniei generale a Carpaților Meridionali, ca o creastă izolată și individualizată, încât înălțimile aflate în vecinătatea sa apar ca niște simple coline, numite de localnici „gâlme” sau „piscuri”. Către nord-vest și nord, limita Pietrei Craiului urmează Valea Bârșa Mare, care desparte masivul de munții Tacla și Peșani, iar la est limita urmărește văile Râul Mare al Zărneștilor și Dâmbovicioara, dincolo de care se află Măgura Branului și muncelii Dâmbovicioarei. Spre sud și vest, limita este dată de sectorul superior al Dâmboviței, amonte de confluența cu Dâmbovicioara, dincolo de care se află Masivul lezer.

Un masiv cu un relief aparte

Din punct de vedere orografic, Piatra Craiului se prezintă ca o culme înaltă de peste 2000 m (2244 m - vârful „La Om”), unică, fără ramificații, cu aspect alpin, versantul vestic foarte abrupt, aproape de verticală, având o energie de sute de metri, iar versantul estic, asemănător ca formă, este mai puțin înalt. Masivul este alcătuit aproape în totalitate din calcare jurasice, dispuse sub forma unui sinclinal suspendat. Depozitele calcaroase se extind pe versantul estic până în dreptul localităților Șirnea și Peștera, unde vin în contact cu depozitele conglomeratice ce

alcătuiesc parțial Culoarul Rucăr-Bran. Pe flancul vestic, calcarele se extind doar până la baza abruptului, astfel încât poalele Pietrei Craiului sunt alcătuite din șisturi cristaline identice cu cele din Făgăraș și lezer. Prezența calcarelor pe un teritoriu atât de vast a impus o serie de fenomene carstice, detașându-se peșterile, avenele, arcadele, portalurile, ferestrele, izburile, cheile, abrupturile și trenule de grohotiș. Printre cele mai cunoscute sunt cheile Dâmbovicioarei și Brusturețului, precum și Peștera Dâmbovicioarei. În masa calcaroasă din flancul estic, văile Chela, Vlădușca, Cheia de sub Grind, Copilului ș.a. și-au sculptat văi adânci, epigenetice, cu sectoare înguste de chei. Între culmea principală,

înaltă, și cea secundară se află un plai dezvoltat pe roci conglomeratice, străbătut spre sud de izvorul Dâmbovicioarei, numit și Valea cu Apă. Valea sa largă din sectorul conglomeratic se continuă cu un sector foarte îngust la intrarea în masa de calcare dure, sector ce se continuă până la vărsarea în Dâmbovița, cu unele mici intreruperi. Cheile Dâmbovicioarei se extind în lungul pârâului omonim pe o lungime de circa 5 km, pereții ridicați aproape de verticală depășind pe alocuri înălțimea de 200 m. În lungul acestui sector de chei se întâlnesc izbururi (izbulcul de la Gâlgoaia, izvoarele din Plai). Tot pe flancul estic al masivului se impun ca forme de relief carstic Avenul din Funduri și Avenul din Vlădușca, Peștera cu Lilleci și peștera Gaura

Sbârcioarei. În sud-vestul Pietrei Craiului, la poalele Muntelui Pietricica, se remarcă Cheile Mici ale Dâmboviței (Cheile de la Plaiul Mare), în al căror perete vestic se află Peștera Urșilor. Fenomene carstice se întâlnesc, și în nord-estul masivului, în lungul Râului Mare al Zărneștilor. Aici se detașează sectorul de chei cu o lungime de aproape 4 km, Prăpăștiile Zărneștilor, al căror perete de o sălbăticie și verticalitate impresionantă atinge 200 metri în înălțime. Tot în acest sector apar câteva izvoare resurgente, cum ar fi Fântâna Domnilor și Fântâna lui Botorog.

Pe flancul vestic al Pietrei Craiului se detașează ca fenomene carstice „Arcaele de la Zaplaz”, arcada „Ceardacul Stanciului”, în vecinătatea căreia se găsește Peștera Stanciului, o grotă de care se leagă legenda haiducului Stanciu al Bratului. Tot aici se găsește întinsa zonă a „Marelui Grohotiș”, cât și avenul „Moara Dracului”, o excavațiune de mari dimensiuni situată pe Muchia Roșie.

Văi spectaculoase și pitorești

În ceea ce privește rețeaua hidrografică, principalele ape ce-și au izvoare în acest masiv sunt Dâmbovița, Bârșa Mare, Râul Mare al Zărneștilor, Dâmbovicioara și Sbârcioara. Dâmbovița, ce-și trage izvorul principal din estul Munților Făgăraș, primește o serie de mici afluenți de pe flancul apusean al Pietrei Craiului, cei mai importanți fiind Tâmașul, Dragosloveni, Valea lui Ivan, Valea Speriatei ș.a.

Bârșa Mare, ale cărei principale izvoare se găsesc în Munții Făgăraș și Tacla-Perșani, primește de pe flancul vestic și nordic al Masivului Pietra Craiului o serie de afluenți, dintre care se detașează Bârșa Tâmașului, Padina lui Călineț, Padina Urșilor, Padina Șindileriei și Padina Calului.

Râul Mare al Zărneștilor, afluent al Bârsei Mari, își are obârșia pe versantul răsăritean al Pietrei Craiului, unde sunt răspândite numeroasele sale izvoare (Curmăturii, Cheii, Mărtoiuului, Brusturețului, Viădușca, Zănoagei și Padina lui Dănișor).

Dâmbovicioara prezintă o succesiune

de izvoare pe flancul estic și sud-estic al Pietrei Craiului, cele mai pitorești fiind Vâlcetul Găinii, Cheia de sub Grind, Căpățânelor, Leșpezilor, Steghei, Copilului, Funduri, Muierii, Peșterii ș.a.

Unicate floristice și faunistice

În ceea ce privește ocrotirea naturii, aici s-a declarat doar o rezervație naturală, „Pietra Craiului Mare”, o rezervație cu o suprafață de peste 1200 ha, ce se extinde pe ambii versanți ai Pietrei Craiului, în sectorul cuprins între vârful La Om și Curmătura, foarte bogată în elemente de peisaj (relief carstic), floră și faună. Ca monumente ale naturii, putem menționa garoflita Pietrei Craiului (*Dianthus callizonus*), ce-și găsește adăpost doar în acest areal geografic. Fioarea de colț (*Leontopodium alpinum*) se află în pericol de dispariție din acest masiv, datorită înclinării unor „turști” de a-și lua ca amintire această nestemată a stâncărilor carpatice. Ca monumente ale naturii se mai remarcă argințica (*Dryas octopetala*), brândușa (*Crocus moesiacus*), bulbuclii (*Trollius europaeus*), ghintura galbenă (*Gentiana lutea*), sângele voinicului (*Nigritella nigra*), smiridarul (*Rhododendron kotschyi*) și tisa (*Taxus baccata*). Dintre elementele faunistice ale Pietrei Craiului declarate monumente ale naturii sunt de amintit capra neagră (*Rupicapra rupicapra*), râsul (*Lynx lynx*), cocoșul de munte (*Tetrao urogallus*), așvila (*Aquila chrysaetos*) și păstrăvul (*Salmo trutta fario*).

ZĂPADĂ ÎN MARTIE, PE MUNTELE SEMENIC

Pe Semenic nu te poți rătăci. Între urcușurile pieptise se întinde podișul din care se ridică, abia cu 40 de metri, trei vârfuri. Spre răsărit, Vârful Semenic, care a dat numele masivului, la nord, Vârful Gozna, și cel mai înalt (1447 m), iar spre sud, Vârful Pietra Nedeii, loc probabil al unor practici de străvechi ritual. Între acestea două din urmă, cam pe la mijloc, într-o scobitură de teren, se află Lacul Baia Vulturului sau, cum i se zice mai nou, Izvorul Tămăduirii. Un mic lac alimentat de un fir de apă ce iese nevăzut din coastă și din care curge la vale o pârâiaș vesel. La câțiva pași, Direcția exploatărilor Reșița a ridicat o cruce de fier.

Pe podiș se încrucișează nenumărate cărări. Toate duc la Baia Vulturului. Legende spun că cine se scaldă de Sfântul Ilie de șapte ori în Baia Vulturului, dacă este olog se îndrăvenește, dacă e copil plâpând, se va face bărbat voinic. Iar păcate femeilor tot cu apa izvorului se duc...

Să credem în aceste legende sau nu? Oricum, veniți să vizitați Muntele Semenic!

Zona turistică tradițională Semenic este situată într-un cadru natural atractiv și beneficiază de amenajări pentru sporturile de iarnă, precum și de căi lesnicioase de acces. Complexul turistic se află la peste 1440 m altitudine, în zona vârfurilor Pietra Goznei și Semenic, la o distanță de 35 km de Reșița. Accesul se face cu telefericul, de la Văliug, sau pe jos, pe linia telefericului, pe poteca de la Crivaia, ori cu mijloace auto. Este unul dintre puținele locuri din țară în care zăpada per-

sistă aproximativ șase luni pe an (din noiembrie până în aprilie). Turiștii găsesc aici terenuri de schi, iar schiorii avansați pot folosi schiliftul de 464 m lungime și 140 m diferență de nivel. Complexul dispune de un club, de unde pot fi închiriate materiale sportive și unde se practică șah, remi, biliard și tenis de masă. Complexul hotelier dispune de multe locuri pentru turiști și sportivi, de apartamente pentru închiriat. Încă o dată, vă invităm: VENIȚI PE SEMENIC!

Mircea Avrămescu
(Școala Generală nr. 9, Reșița)